

Motion till riksdagen 2005/06:K330

av **Per Bill (m)**

Riksdagens IT-policy

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att uppdra åt riksdagsstyrelsen att utfärda nya riktlinjer för användning av Internet och elektronisk post (e-post) vid datorer anslutna till riksdagsförvaltningens nätverk, i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen beslutar att uppdra åt riksdagsstyrelsen att dessa nya riktlinjer skall utgå från en modern, offensiv IT-policy som speglar ett förtroende för riksdagens ledamöter och medarbetare och stimulerar till arbete och engagemang i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motivering

Riksdagen har tagit fram riktlinjer för användning av Internet och elektronisk post (e-post) vid datorer anslutna till riksdagsförvaltningens nätverk. Tanken är att reglera vad riksdagsledamöter och anställda är tillåtna att göra på nätet eller via sina e-postadresser. Riktlinjerna saknar dock verklighetsförankring och är omoderna.

Utvecklingen går rasande fort. Detta gäller inte minst på IT-området. Människors möjligheter att kommunicera och uträtta olika ärenden med hjälp av IT ökar hela tiden. Samtidigt leder det här även till en annan utveckling. Den nya tekniken möjliggör att gamla livsmönster kan förändras. Gamla strukturer som fasta arbetstider och klara distinktioner mellan arbete och fritid bryts upp. I dag är det vanligt att människor arbetar under olika tider på dygnet. Med IT kan man arbeta hemifrån och på distans. Allt det här stimulerar förbättringar och högre effektivitet. Men det ställer också högre krav på människor.

Riksdagens utgångspunkt måste givetvis vara att ta till vara sina medarbetares kompetens till fullo. Människor som kan och vill arbeta mer och bättre måste uppmuntras i detta. Det görs knappast genom de missunnsamma riktlinjerna för Internetanvändning.

Fel! Okänt namn på

I dag är det naturligt för människor att utföra sina bankärenden och betala sina räkningar via Internet. Det är självklart att delta i olika sändlistor, ha en egen hemsida för sig själv och kanske för sina barn, ladda ned olika programvaror, ringsignaler till mobiltelefonen osv.

I riktlinjerna står bl.a. följande om IT-användning för privat bruk:

Riksdagsförvaltningen medger privat nyttjande av Internet och e-post i mindre omfattning. Användningen skall ske med gott omdöme, och nyttjandet får inte orsaka riksdagsförvaltningen extra kostnader eller, när det gäller tjänstemännen, gå ut över det ordinarie arbetet. Användaren skall alltid ha i åtanke att riksdagens domännamn (riksdagen.se) finns med i avsändaradressen vid sändning av e-post och vid besök på webbplatser. Nyttjandet måste därför ske på ett ansvarsfullt sätt och vara förenligt med de grundläggande värderingar riksdagen företräder.

Det är inte tillåtet att via riksdagens nätverk göra privata värdepapperstransaktioner, delta i s.k. chattgrupper eller kedjebrev, ladda ned spel eller andra programvaror. Användaren måste vidare beakta upphovsrättsregler och licensrättigheter. Nätverket får inte nyttjas för näringsverksamhet eller administration av föreningsverksamhet som inte är knuten till riksdagen.

Riksdagsförvaltningens e-postadress får inte sättas upp på externa sändlistor som inte är relaterade till uppdraget eller tjänsten.

Det här är inskränkta och trångsynta regler. Lika naturligt som det är att utföra någon form av arbete på sin lediga tid, t.ex. skicka ett mejl innan man går och lägger sig, är det förstås att sälja fondandelar på arbetstid. Gränserna mellan arbete och fritid suddas som sagt ut och flyter ihop genom den nya tekniken, vilket i huvudsak är bra eftersom det genererar bättre prestationer. Men det måste kombineras med en generositet åt andra hållet. Kan vi förvänta oss att människor i dagens samhälle skall göra sitt bästa på jobbet om vi samtidigt signalerar att vi inte litar på deras omdöme och förbjuder dem att använda arbetsplatsens IT-resurser till att göra privata ärenden?

Texten är även märkligt formulerad. På vilket sätt strider värdepapperstransaktioner mot ”de grundläggande värderingar riksdagen företräder”? Hur definieras föreningsverksamhet som inte är knuten till riksdagen för alla ledamöter som är engagerade i sina respektive partiers organisationer?

I riktlinjerna finns även direktiv för hur inkommande e-post skall hanteras och diarieföras om det är en allmän handling. Anställda vid riksdagsförvaltningen förväntas tillse att detta sker även på sin fritid:

”Varje tjänsteman har ansvar för att inkommande e-post blir åtgärdad även vid ledigheter och liknande. Huvudregeln är att handlingar som kommer in via e-post så långt möjligt skall styras till riksdagsförvaltningens officiella e-postadress.”

Budskapet är att medarbetare förväntas hantera arbetsrelaterad e-post på semestern. Men de får inte använda sin adress i en extern sändlista som inte är relaterad till tjänsten.

För att kontrollera att användarna följer riktlinjerna kan de anställda vid riksdagsförvaltningen loggas stickprovvis, men inte ledamöter eller anställda vid partikanslierna. Samma princip tillämpas vad gäller bokmärkesfiler (cookiefiler) och andra historikfiler, som t.ex. avslöjar vilka hemsidor användaren besökt. Här får riksdagsförvaltningen, efter särskilt beslut av riksdagsdirektö-

Fel! Okänt namn på

ren, efterforska filer från de anställda vid riksdagsförvaltningens datorer, men inte ledamöternas eller de partianställdas.

Riksdagens riktlinjer gäller för alla, men det är bara de förvaltningsanställda som kontrolleras. En riksdagsledamot kan alltså köpa aktier med hjälp av sin dator, utan risk för upptäckt, vilket gör riktlinjerna patetiska. Det allvarliga är dock att de här reglerna antyder att riksdagen inte litar på sina medarbetare och tillämpar en snarstucken personalpolitik. Det här är en av rikets viktigare arbetsplatser, med mycket kompetent personal, och en sådan här policy är varken nödvändig eller särskilt intelligent eftersom den knappast bidrar till att stimulera de anställdas arbetsglädje.

Riksdagen måste visa att vi finns i framkanten av utvecklingen och ta fram nya, moderna och offensiva IT-riktlinjer där människor och utveckling bejakas. Storebrorsperspektivet måste försvinna till förmån för tillit och stimulans. Däremot är det förstås givet att såväl riksdagsledamöter som riksdagsanställda skall iaktta och respektera rådande lagstiftning på området.

Stockholm den 2 oktober 2005

Per Bill (m)